

Kupujte
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
Oglasi v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
Best Advertising
Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), SEPTEMBER 25, 1944

STEVILKA (NUMBER) 223

Rdeča vojska vdrla 25 milj globoko v Slovaško

Zavezniške sile odprle hodnik do "izgubljene" divizije na Holandskem

POLJSKE ČETE PREKORAČILE SPODNJO RENO

LONDON, ponedeljek, 25. septembra.—Obkoljene britske padalne čete zapadno od Arnhem na Nizozemskem so prejele "omejeno pomoč" od strani zavezniških čet, ki se borijo, da jim pridejo na pomoč, in na zavezniškem glavnem stanju je bilo uradno naznanjeno, da se je njihov položaj "definitivno izboljšal".

Padalne čete so prejele prvo pomoč od zunaj, ko se je med Nijmegenom in južnim bregom doline Rene odprl ozek koridor, nakar so poljske čete, boreče se z britsko armado v soboto ponoči prekoračile reko v malih kavčukastih čolnih in napravile stik z obkoljenimi Angličani.

Cestne zavire razbite

Britske oklopne in pehotne kolone so razbile nemške cestne zavire severno od Eindhovena, da odpro linije za dovažanje potrebščin, medtem ko so bile ameriške sile, ki držijo Nijmegen in okolico, v soboto ojačene z nadaljnjimi padalnimi četami.

Glavni stan poroča, da je morala med obkoljenimi britskimi padalnimi četami izborna.

Nemška vas zavzeta

Druga britska armada je od Eindhovena začela prodirati proti Maaseyku, od katerega so čete ameriške prve armade oddaljene samo sedem milj.

Čete ameriške druge armade so včeraj zavzele vas Beek, ki leži malo manj kot eno miljo v notranjosti Nemčije, s čemur so Amerikanci prišli na glavno cesto, vodečo v Porenje.

Kanadske sile so izbrale poročila, da se Nemci umikajo in zapuščajo pozicije ob kanalu med Antwerpom in Turnhoutom, in pomaknile svoje sile osem milj proti severovzhodu in ustanovile mostišče preko kanala sedem milj od holandsko-belgijske meje.

Zračna sila kljubuje slabemu vremenu

Operacije zavezniških sil na kopnem je navzlic slabemu vremenu podpiralo na stotine letal, ki so bombardirale nemške pozicije v okolici Nijmegen in Arnhem.

Koridor, ki so ga zavezniške sile napravile do obkoljenih padalnih čet, je štiri do pet milj širok na najožji točki, in trdi se, da je nevarnost, da bi ga Nemci mogli presekati, končana.

KLUB "LJUBLJANA"

V torek, ob 8. uri zvečer se bo vršila seja kluba "Ljubljana" v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. Članstvo je vabljeno na udeležbo.

Predsednik Roosevelt je dobro posvetil republikancem v kampanjskem govoru

WASHINGTON, 23. septembra.—Predsednik Roosevelt je imel nocoj svoj prvi kampanjski govor, v katerem je s pekočim sarkazmom udaril po republikancih in temeljito osmešil njih prizadevanja, s katerim skušajo prepričati ljudstvo, da so kvalificirani voditi deželo skozi prehodno dobo, ki bo sledila po končanju vojne, in zanjamičiti delo za vse, kadar se ukine vojna produkcija.

Predsednik je govoril z bojevitostjo, ki je živo spominjala na njegove zgodnje kampanje. Svoje politične nasprotnike je prijel brez rokavic in jih direktno obtožil, da se v svoji kampanji proti njemu poslužujejo "brezvestnih in nesramnih laži." Obenem je podal temeljno misel svoje kampanje, ki je zapopadana v tem, da bo vlada skrbela, da vsled prehoda iz vojne v mirovno produkcijo, dežela ne bo zagazila v novo krizo, temveč da bodo vsi dela voljni ljudje imeli delo.

Republikancem, ki danes skušajo enostavno posnemati to, kar je njegova administracija že uresničila, je rekel predsednik, se ne sme dopustiti, da bi zopet vrgli Ameriko v močvirje, kakor se je zgodilo pred 25 leti po koncu prve svetovne vojne.

Predsednik je neusmiljeno ožigal gov. Deweyja radi njegove trditve, da administracija namerava zavleči demobilizacijo, ker se boji brezposelnosti, in salve smeja je izzval, ko je opozoril, da medtem ko so njegovi nasprotniki nekoč blatili njegovo ženo in njegove sinove, so se sedaj lotili njegovega psa Falla, češ, da je deželo stalo milijone dolarjev, ker je svojega psa vzel na svoje nedavno potovanje na Havajske otoke.

Predsednik je imel svoj prvi kampanjski govor pred tisoč člani vojniške unije A. F. of L., ki so ga med govorom zopet in zopet prekinili z velikanskimi ovacijami.

Kako so v Ljubljani slavili Hitlerjev rojstni dan!

Ljubljanski "Slovenec" z dne 21. aprila je na prvi strani z velikimi črkami objavil sledeči članek:

"Slovesnost Hitlerjevega rojstnega dne v operi"

Ljubljana je nadvse svečano počastila praznik voditelja nemškega rajha Adolfa Hitlerja.

Snoči je bila v državni Operi slovesna proslava rojstnega dne voditelja nemškega Rajha Adolfa Hitlerja. Za to priliko je SS Gruppenführer Rosener povabil k svečanosti vse odlične in vodilne osebnosti našega javnega življenja in so se njegovemu vabilu odzvali predsednik pokrajinske uprave general Rupnik s soprogo, nemški generalni konzul dr. Muller, konzul Nezavisne države Hrvatske prof. Salih-Baljić s soprogo, prevzvišeni knezoškof dr. Gregorij Rožman, rektor univerze dr. (Milko) Kos, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Milan Vidmar, zastopstvo nemške vojske in slovenskega domobranstva, predstavniki nemških oblasti in slovenskih uradov. V ložah so bili častniki nemške oborožene sile in številni ugledni zastopniki ljubljanskega javnega življenja. Oder, na katerem je bil v sredini doprni kip Fuhrerja, je bil ves v cvetju in v nemških zastavah.

Sporod slovesnosti se je začel z Beethovnovim uvodno glasbo "Egmont", ki jo je izvajal operni orkester pod vodstvom namestnika upravnika Državnega gledališča polkovnika Herzoga. Takoj nato se je z odra oglašila "Fuhrerjeva" beseda—to je, da je mlad govornik v uniformi nemškega vojaka s krepkim in donečim glasom prednašal glavne odlomke iz najvažnejših Fuhrerjevih govorov in spisov. Za njim je govorni zbor neke vojaške edince prav lepo in zelo ubrano prednašal pesniško sestavljeno izpoved mladega nemškega rodu našega časa, pesem: "Mladi narod vstaja". V klenih in izdelanih stavkih je bila v tej pesmi izpovedana vsa moč, na in neomajna vera sodobne mladine v svojega Fuhrerja in v bodočnost Nemčije.

Orkester je nato zaigral Griegov slavnostno koračnico, nakar je stopil na govorniški oder Hauptbereichsleiter dr. Lapper, ki se je v zanosnem govoru spomnil praznika moža, v katerega zre ves združeni nemški narod s tolikšnim ponosom in zaupanjem. Govornik je orisal lik Fuhrerja kot vojaka, državnika in umetnika, podal je njegovo življensko pot, ki je bila vsa posvečena dvigu in sreči Nemčije in očrtal naloge in dolžnosti Nemcev in tudi drugih evropskih narodov ob borbi velikega moža, ki stoji danes na čelu nemškega naroda.

Overtura k Wagnerjevi operi "Mojsijevi pevci" je v odlični izvedbi zaključila glasbeni del prireditve, nakar je krajevni vodja stranke v strumnih besedah podal izjavo trdne vere in zaupanja Nemcev v svojega voditelja.

Vsi navzoči so nato stoji zapeli himne nemškega naroda in je bila s tem nadvse zbrana in resna proslava velikega praznika zaključena.

Opomba: Dr. Milko Kos in dr. Milan Vidmar sta tista dva go-spoda, katerih imena je p. Ambrožič na SANSovi seji 12. aprila rabil za dokaz, da so vse vodilne osebe stare Slovenije

Voliti ne boste mogli niti za Roosevelta niti za Lauschea — ako niste registrirani!

Navodila glede registracije. V državi Ohio so kvalifikacije za registracijo sledeče: Biti morate državljan Zed. držav, biti morate 21 let stari pred ali na dan 7. novembra; biti morate prebivalec v državi za dobo enega leta, okraja 30 dni, in volilnega prebivalstva, v katerem bivate, 28 dni pred volilnim dnem.

Registrirati se morate, ako tega niste storili poprej; ako ste nov stanovanlec v mestu; ako ste se od zadnjih volitev preselili; ako niste volili zadnje dve leti, ali ako ste spremenili svoje ime. Ako ste v dvomu, tedaj se iznova registrirajte!

Registracija se vrši v uradu volilnega odbora (Board of Elections). V Clevelandu se ta urad nahaja v Mestni hiši, Lakeside in E. 6th St. Urad volilnega odbora je odprt vsak dan v tednu (razen ob nedeljah) od 8:30 dopoldne do 4:30 popoldne, razen ob sobotah, ko so uradne ure od 8:30 do popoldne.

Tri dni, namreč DANES, 25. sept. ter 2. in 9. okt., bo poleg tega urad volilnega odbora odprt do 9. ure zvečer.

Vse volilne koče v Cuyahoga okraju bodo odprte za registracijo dne 9. oktobra, KI BO ZADNJI REGISTRACIJSKI DAN PRED VOLITVAMI 7. NOVEMBRA, in sicer od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne ter od 4. ure popoldne do 9. ure zvečer.

Ne odlašajte z registracijo do 9. oktobra! Zgodi se lahko, da si na dotični dan pri najboljši volji ne boste mogli odtrgati časa. REGISTRIRAJTE SE TAKOJ!

DELAVCI V CLEVELANDU SO ZA ROOSEVELTA

Pred par dnevi se je končalo prvo poizkusno glasovanje med delavci v 28 clevelandskih tovarnah, ki je pokazalo, da je 80 odstotkov delavcev za predsednika Roosevelta, samo 20 odstotkov pa za Deweyja. Glasovanje se je vršilo v velikih in malih tovarnah.

"Deseti brač" je ime igre, podane v nedeljo 8. oktobra po Dram. zboru "Ivan Cankar", ki slavi svojo 25-letnico.

proti Osvobodilno fronti in partizanom ter z ostalim narodom vred čakajo zaveznikov in osvobodjenja.

Komaj, dober teden po dotični seji pa najdemo oba ta go-spoda s knezoškofo vred v ljubljanski operi pri proslavi Hitlerjevega rojstnega dne, kjer so "vsi navzoči zapeli himne nemškega naroda" ... SANS.

Gotska linija zrušena; Nemci v Italiji beže

RIM, 24. septembra.—Danes se je pod mogočnimi udarci ameriške pete in britske osme armade zrušila vsa vzhodna polovica 115 milj dolge Gotske linije, in danes so se Nemci nahajali na disorganiziranem umiku iz razvalin svojih utrdb pred navalom ameriških sil, ki se nahajajo samo še 15 milj od mesta Bologne.

Ameriške čete se po deset dni trajajoči ljuti borbi, ki je spreminila Gotsko linijo v maso razvalin, valijo po gorskih rebrih proti dolni reke Po.

Položaj nemških čet je razviden iz dejstva, da so Amerikanci med zrušenimi utrdbami našli na kupe ubitih Nemcev, katerih sovražnik ni mogel pokopati, predno se je umaknil.

Prelaz Futa, 28 milj južno od Bologne, ki je bil ključ do centra Gotske linije, je padel s presenetljivo naglico. Amerikanci, ki so zavzeli gorske postojanke vzhodno in zapadno od prelaza, so napravili položaj Nemcev na prelazu nevzdržljiv.

Jetniki, ki so padli v ameriške roke, vračajo krivdo za zlomitev Gotske linije, katero so Nemci gradili devet mesecev in je imela biti nepremagljiva, nič manj na glupost svojih poveljnikov in izdajstvo italijanskih delavskih čet, kakor na udarno silo ameriških čet.

Število nemških ujetnikov, ki so padli v roke osme britske armade tekom sedanje ofenzive, presega že 10.000 mož.

Kratke vesti

JAPONSKA MORNARICA ZBEŽALA S FILIPINOV

PEARL HARBOR, 24. septembra.—Admiral Nimitz je danes naznanil drugi uničujoč napad na japonske postojanke v okrožju Manile in izjavil, da so bili Japonci vsled silovitega bombardiranja iz zraka, katerega so bili podrejeni, odkar se je začela ameriška zračna ofenziva, prisiljeni zbežati z vsemi morskimi silami s Filipinskega otočja.

STALIN OBVEŠČEN O SKLEPIH QUEBECA

LONDON, 23. septembra.—Moskovski radio je nocoj poročal, da je premijer Stalin sprejel ameriškega poslanika W. Averell Harrimana in britskega poslanika Sir Archibald Clark Kerrra, ki sta mu v imenu predsednika Roosevelta in premijera Churchilla sporočila sklepe, ki so bili napravljeni na konferenci v Quebecu.

STANJE AL SMITHA SE JE IZBOLJŠALO

NEW YORK, 24. septembra.—Stanje bivšega gov. Alfreda E. Smitha, ki je 10. avgusta bil odpeljan v bolnišnico vsled onesposoblosti, ki jo je povzročila vročina, se je znatno izboljšalo. Smith je 70 let star.

RUSI SO TUDI PREKORAČILI MADŽARSKO MEJO NA JUGOVZHODU

LONDON, ponedeljek, 25. septembra.—Rdeča vojska je včeraj udarila 25 milj globoko v Českoslovaško, obenem pa je prekoračila staro madžarsko mejo v veliki klesčeni operaciji, katere cilj je, popolna zlomitev madžarskega odpora. Poleg tega so Rusi včeraj zavzeli baltiško luko Paldiski na zapadni estonski obali.

Sovjetske čete so vdrele v Slovaško iz južne Poljske preko Lupkovskega prelaza in zavzele mesto Humenje, ki leži 25 milj v notranjosti dežele in enako razdaljo od severne ogrske meje.

Rusi 35 milj od Szegeda

Ruske in Romunske čete so istočasno vdrele v južnovzhodno Madžarsko in se glasom zadnjega poročila, ki je bilo objavljeno v Bukarestu, nahajajo manj kot 35 milj od Szegeda, drugega največjega madžarskega mesta.

Dvojni udar Rdeče vojske grozi z obkolitvijo vsem nemškimi in madžarskimi silam v vzhodni Slovaški in v severni Sedmograški. Kavljia sovjetskih klesča sta samo 150 milj narazen.

Rdeča vojska zavzela 650 krajev v Baltiku

Sovjetski marini, ki so planili s krova ladij Rdeče baltiške mornarice, so zavzeli Paldiski, 25 milj južnozpadno od Tallina, glavnega mesta Estonije, ki je v petek padlo v ruske roke medtem ko so sovjetske kop-

ne sile v svojem brzem prodiranju proti Rigi okupirale nad 200 nadaljnjih krajev v zapadni Estoniji in 450 trgov in vasi v severni Latviji.

Bliskoviti udar sovjetskih amfibijskih sil je dal Rusom bazo, s katere bodo v stanu vpri-zarjati napade na nemško plovbo v Baltiku med Nemčijo in Švedsko in med rajhom in premagano Finsko, kjer se še vedno nahajajo nemške čete.

Bitka za Nemčijo

Pojav Rdeče mornarice v Baltiku po preteku treh let, tekom katerih je bila zablokirana v Kronstadtu, blizu Leningrada, naznanja pričetek bitke za Nemčijo na vzhodni fronti tudi na morju.

V soboto so ruske sile zavzele luko Parnu na estonski obali v Riškem zalivu in s tem zapечатile past za tisoče Nemcev, ki se nahajajo zajeti med to lukto in že prejšnji dan padlim Tallinom, medtem ko je ruska zračna sila v soboto v Baltiku potopila pet nadaljnjih nemških vojaških transportov.

Novi grobovi

MIHAEL EPAVEČ

Po kratki in mučni bolezni je preminil poznani Mihael Epaveč, stanujoč na 15238 St. Clair Ave. Doma je bil iz vasi Kočah, fara Slavna, kjer zapušča brata Franka in sestro Frances. Tukaj je bival 45 let in je bil član društva Zavedni sosede št. 158 S. N. P. J. Zapušča žalujočo soprogo Mary, rojeno Semel, tri otroke Mary, John in Rose, sestro Mary Kalister, polbrata Matta in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v sredo ob 8. uri jutraj iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Vida ob 9. uri jutraj in nato na Calvary pokopališče.

JOHN KNESS

Včeraj jutraj je na potu v cerkev nagloma preminil John Kness, star 59 let, stanujoč na 16118 Parkgrove Ave. Doma je bil iz sela Fratrovci pri Bosiljevu na Hrvaškem, odkoder je prišel v Ameriko pred 30. leti. Bil je član Katoliških Borštarnjev št. 1640 in društva Janeza Krstnika št. 71 A. B. Z. Zapušča žalujočo soprogo Antonijo, rojeno Skarje, dva sinova, Rev. Marcel Marinšek, ki se nahaja pri Frančeškinah v Lemontu, Ill., in S/Sgt. John, ki se nahaja v Alaski, štiri hčere: Sister Raphael, ki se nahaja v samostanu v Millvale, Pa., Angeline,

NA OBISKU

Mr. in Mrs. Louis Strasberger, hči Christine in Mrs. Agnes Berich, iz Detroit, Mich., so prišli na obisk v Cleveland. Nahajajo se pri Mr. in Mrs. McNart 1277 Norwood Rd. Sem-kaj so prišli na proslavo 25-letnice poroke Mr. in Mrs. Andrew Erzen, Maple Heights, O., in nazaj odidejo danes. Dobrodošli!

NOVA DRŽAVLJANKA

Naša dolgoletna naročnica Mrs. Gertrude Florjančič, stanujoča na 1360 E. 40 St., je pretekli teden postala ameriška državljanka, kar jo zelo veseli, da se bo mogla udeležiti letošnjih važnih volitev. Čestitamo!

NE BO SEJE

Seja lokalnega odbora št. 2 JPO, SS, za St. clairsko okrožje se ne bo vršila v torek, 26. septembra. Prihodnja seja se bo vršila zadnji torek v oktobru, kar se prosi društvene zastopnike in člane, da naj upoštevajo.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

poročena Gliha, Julia, poročena Barrett, in Anna Marinšek, vnukke in pravnuke. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 9. uri jutraj iz pogrebnega zavoda Avgust F. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzjetje in nato na St. Paul pokopališče.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 28th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

JOSIP SMOGLAKA:

O RAZMEJITVI MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

III.

Znani italijanski diplomat, grof Sforza, je že trikrat pred širšo javnostjo podal svoje misli o nujnosti nekaterih teritorialnih izgub, ki se ji sedaj po porazu Italije ponujajo. V dveh od teh izjav je g. Sforza posebno govoril tudi o ureditvi meja z Jugoslavijo — kakor si jo on zamišlja. Grof Sforza, se mora priznati, ni nikoli štedil lepih besed na naslov Južnih Slovanov, stalno je naglašal, kako je on vedno delal za prijateljske odnose Italije z Jugoslavijo. Samo nam so vedno nekako čudno izgledali ti prijateljski nameni, ker smo se spominjali, kako je g. Sforza pisal, da je zdrava osnova za prijateljstvo z Jugoslavijo postavljena s pogodbo v Rapallu. Tembolj težko nam je bilo to razumeti, ker je baš g. Sforza osebo v Rapallu delal in dosegel, da bi se dve tretjini milijona Jugoslovancev odcepilo od domovine in bilo podvrženo nasilni vladni. In danes, ko piše o razmejitvi, g. Sforza piše zelo ljubeznivo o Jugoslaviji, ali, kot se bo videlo, razen besed daje zelo malo, pravzaprav nič, kar bi moglo popraviti težko krivico, nanešeno našemu narodu z njegovim sodelovanjem.

Prva izjava g. Sforze o vrnitvi teritorialnih pridobitev Italije je izšla v intervjuju v časopisu "United Nations," od 1. avgusta 1943. Tu je on dejal: "Govoreč o nacionalni celoti Italije, priznavam da Dodekanes" (grški otoki v Egejskem morju, katere si je Italija prisvojila) "ni nikoli tvoril sestavnega dela naše domovine, svobodna Italija bo jutri radostno vrnila Dodekanes grškemu narodu." O vrnitvi niti enega dela našega nacionalnega teritorija ni tokrat črnil niti besede. Temu se je angleški publicist Ivor Thomas, ki drugače pogostoma citira g. Sforzo, in mu rad na mnogo tega pritrjuje, tako začudil, da je, navajajoč gornje njegove besede v svojem članku v "Contemporary Review," dodal to-le svojo pripombo: "Ko se bodo vračale fašistične pridobitve, se bo moralo tudi Reko vrniti Jugoslaviji." Obenem je britanski novinar spomnil grofa Sforzo, da on v Rapallu ni zahteval, da bi Reka pripadla Italiji.

Izgleda, da je ta prijateljska pripomba g. Thomasa napeljala g. Sforzo, da se v drugi svoji izjavi spomni mesta Reko. Tokrat on v svojem članku, ki je izšel v lanskem oktoberskem zvezku časopisa "Foreign Affairs," pa v francoskem prevodu v "Les Documents de la Quinzaine" od 15. januarja 1944, iznaša ta-le nenavadni predlog: "Italija in Jugoslavija bi mogli ponuditi novi Ligi narodov Reko in del okolišnega teritorija, potrebnega za osnovevanje njene suverenosti. Italija in Jugoslavija bi s tem žrtvovali neke svoje teritorije in zahteve, ali bi obenem pridobili neprecenljive moralne koristi. Liga narodov pa bi se znajda v idealnem položaju med latinskimi in slovanskim svetom, in bi imela za sebe eno najboljših luk na svetu (!)." Niti tokrat g. Sforza ne vidi, da bi se morali izvesti bilo kakšni teritorialni odstopi Jugoslaviji, ampak ji na račun odškodnine nudi zvezo, in to ne samo z Italijo, ampak tudi s Francijo (!), tolažec se, da bi tedaj (to so njegove besede) "vprašanje razmejitve, katero postavljajo nekateri zaostali jugoslovanski časnikarji izgubilo velik del svoje ostrine."

Tretjič se je g. Sforza javil o istem predmetu meseca marca t. l. in to z intervjujem v "New York Timesu." Tu še enkrat ponavlja svoj priljubljeni predlog, da se Reko postavi pod Ligo narodov. Novo je v tej zadnji izjavi samo to, da bi se Italija morala odreči suvereniteto nad mestom Zadrom, vendar tako, da to mesto ne bi prišlo pod neomejeno suverenost Jugoslavije, ampak bi se moralo poiskati nekakšno kompromisno rešitev. Na ta način g. Sforza ostaja pri tem, da se Jugoslaviji ne sme vrniti pod njeno suvereno oblast niti ene pedit narodnega teritorija, odvzetega ji pod pritiskom močnejše sile.

Resnica je, da on pristavlja, da bi morala Jugoslaviji pripasti Dalmacija in Črna gora, ali ta ponudba, naj nam dovoli reči, je prav tako resna kot če mi ponudimo Italijo, da si priključi Sicilijo in Sardinijo.

Po vsem tem izgleda, da je za g. Sforzo zastoj šlo mimo 25 usodnih let v odnosih med Italijo in Južnimi Slovani. Kakor se vidi iz navedenih njegovih izrekov, še vedno stoji na tem, kar je narejeno v Rapallu. Komaj dovoljuje eno malenkostno izpremembo in to z ozirom na Zader. Ali, stvarno tudi v ti točki ne ostaja dosleden Rapallu. Ker, kot pripoveduje v svojih spominih, on je z ozirom na Zader bil v Rapallu pripravljen popustiti Jugoslaviji, ker je za to bil pooblaščen od svoje vlade. Zader bi bil tedaj pripadel Jugoslaviji, da sta Trumbić in Vesnić v zastopanju svojega stališča pokazala enakopornost kot Sforza in z njim Bonomi, današnji predsednik italijanske vlade, ki je zaradi svojega trdnega odločnega držanja v vprašanju Zadra dobil najvišje italijansko odlikovanje. Toda priznati se mora, da je italijanskim delegatom bilo lahko pokazati nepopustljivost, ko so vedeli (ker je nekdo izdal tajna navodila naše delegacije), da je bila Pašićeva vlada pripravljena, da se odreče Zadru, medtem ko našim zastopnikom ni bilo znano, da je italijanski premier Giolitti bil dal enaka navodila svojim delegatom.

Naravnost slep je, kdor ne vidi, da so se v Evropi popolnoma izpremenile prilike od onega časa, ko je Jugoslavija pod diktatom močnejših sil morala, da pristane na amputacijo svojega narodnega telesa. Razmejitve med nami in Italijo se bo izvršila v čisto novih prilikah. Londonski pakt, po katerem se je trgovale s sto tisoči Slovanov kot nemo živino, ne velja več. Kot so tedaj bile zmagoslavim silam zvezane roke proti njih zaveznicu Italiji, tako se bodo sedaj ob strani svobodne in zmagoslavne Jugoslavije znajdi naši veliki zavezniki Sovjetska Rusija, Velika Britanija in Združene države Amerike, kateri so z Atlantskim čarterjem in Teheranskim paktom priznali vsakemu narodu pravico do svobode in samoopredelitve. Italija pa sedaj ni zmagovalka in ne more nastopati kot upnik, magari na temelju kakšnega nemovalnega pakta, temveč ona prihaja kot krivec in dolжник pred sodbo svetovne pravice. Ker so se štiri velike zmagovalne sile odrekle vsaki aneksiji za sebe, se Italija ne more nadejati, da ji bo dovoljeno, da si po tej vojni zopet prisvoji tuj narodni teritorij. Kot smo videli, tudi najvplivnejši zastopnik italijanske demokracije, g. Salvemini, javno priznava, da t. zv. Julijska Benečija ni italijanski nacionalni teritorij. Temu se mora dodati, da je Italija tekom vojne izgubila to pokrajino, ker je italijanska vojska bila primorana, da jo izprazni.

Kot danes stvari stojijo, če bi Italija hotela, da zopet podjarmi 650.000 Južnih Slovanov t. zv. Julijske Benečije, bi to mogla doseči samo z oboroženo silo, morala bi za to zabresti v novo vojno. Takšne vojne Jugoslavija ne želi in z njo ne žuga, toda bi bila za Italijo neizbežna, ker če tudi bi Jugoslavija mogla, da pri tem ostane prekrizanih rok, bi se Italiji uprli z orožjem v roki njeni bivši podaniki. Kot oni danes junaško vztrajajo proti nemškemu napadalcu, tako bodo jutri odbijali italijansko invazijo, če bi do nje prišlo.

Italija je za vedno izpodkopala svojo oblast v onih krajih, največ s svojim lastnim ravnanjem s Slovani Primorja in Istre. Naj Italijani ne gojijo varljivih iluzij. Južni Slovani, ki so pod Italijo pretrpeli mnogo večja in brez primere težja preganjanja, nego so jih Italijani prenesli za cel čas avstrijskega gospodstva, so odločni, da prej do zadnjega poginejo, kakor pa da padejo v zopetno suženjstvo.

Ker Italija ni držala obljub, katere je položila v usta svojih najvišjih zastopnikov, po aneksiji Julijske Krajine, svojim novim slovanskim podložnikom, so ti Južni Slovani izgubili vsako vero v obljube, pa naj prihajajo od katerekoli strani.

Med Italijo in tem neusmiljeno preganjanjem slovanskim prebivalstvom stojijo sence v hrbet streljanih narodnih mučenikov, ki onemogočajo mir med dvema narodoma, dokler Italija ne stopi nazaj na svoj nacionalni teritorij.

Za ali proti?

Piše M. K.

Slovensko Ameriški Narodni Svet so ustanovili vsi Slovenci v Ameriki za vse Slovence v stari domovini. O tem menda nihče ne dvomi. To je bila manifestacija naše slege v ljubezni do naroda v domovini.

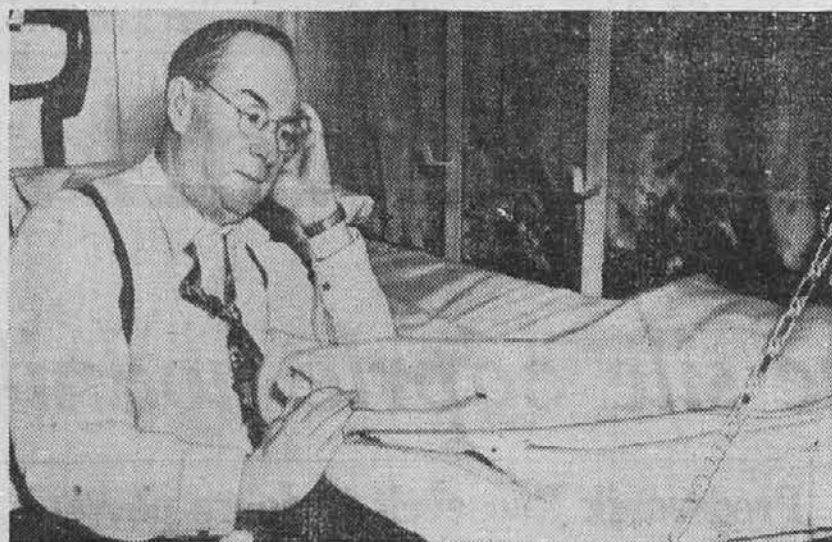
SANSov prvi namen je bil pojasniti želje in zahteve našega naroda pred zaveznicami, posebno pri naši vladi, ker narod sam ni mogel govoriti zase vsled sovražne okupacije. V tem pogledu je storil SANS toliko,

kolikor je pač mogel, in veliko več sploh ni bilo mogoče podvzeti.

Pa je vključ vsemu prišlo med nami do nekega nesoglasja, ne sicer glede ljubezni do naroda, pač pa z ozirom na SANSovo priznanje Partizanov. SANS jih je pozdravil kmalu potem, ko so se pojavili na jugoslovanskem obzorju, še takrat, ko je bil Mihajlovič proslavljan.

Toda Partizane so pozneje priznali tudi zavezniki, posebej Amerika in Anglija. Končno

MAJHNO STANOVANJE ZA VELIKEGA MOŽA

Na nedavnem potovanju iz Solomons Island, Md., v Little Creek, Va., je imel na krovu LCT ladje, Donald Nelson, načelnik WPB, majhen prostor odločen za počitek. Očividno ni bil prostor namenjen za tako velikega moža kot je bil Nelson, a ker je bil potreben počitka, mu je bil vseeno dobrodošel.

Jih je priznala še reorganizirana jugoslovanska vlada s Dr. Subašićem in kraljem Petrom na čelu. Istočasno je ta vlada uradno razpustila Mihajlovičeve četnike, oziroma jim zapovedala, naj združijo svoje sile s Partizani pod Titom.

Partizani toraj predstavljajo sedaj "uradno" jugoslovansko vojsko, kateri je poverjena naloga pognati sovražnika iz našega ozemlja in vzdrževati red v novoozvojenem ozemlju.

Na mestu bi bilo vprašanje, ali je kakšna razlika med vsemi temi priznanji Partizanov? Je! Amerikanci in Angličani so jih priznali za sobojne sile proti Nemcem in Lahom; Lahom so medtem odpadli. Jugoslovanska vlada jih je priznala za svojo oboroženo silo, kakor že rečeno, poleg tega pa jim je dala za stopništvo pri vladi, podelivši jim par ministerstev v Subašićevem kabinetu. Pravilno bi bilo, da partizanska armada sedaj prireže zvestobo Jugoslaviji, oziroma vladi, ki Jugoslavijo predstavlja. Ali je bilo to storjeno ali ne, nam ni znano.

Razume se, da je Partizane tudi Rusija priznala za svoje sobojne sile. Vključ vsemu priznavanju od vseh strani naši disidenti, vsled partizanskega priznanja, ne marajo nobene skupnosti s SANSom. To pa vsled tega ne, ker sumijo, da bodo Partizani v Jugoslaviji vpeljali komunizem.

Kaj je torej s Partizani? O načelniku Titu, pravijo, da je komunist. Enako, da so bili komunisti prvi, ki so v gore pozeje pridružili drugi uskok, fantje in moške, katerim je vsled onega ali drugega vzroka pretikala nevarnost s strani sovražnih okupatorjev dežele. Vse te da so organizirali na upor proti sovražniku komunisti, vsled česar da imajo komunisti vse Partizane v rokah.

Drugi vzrok odpora naših disidentov proti Partizanom je naslednji. Prišli so Nemci in Lahom ter pobrali kmetom, kar je bilo kaj vrednega. Pozneje so Nemci in Lahom še nazaj hodili ter jemali poljske prideleke. Ko so odhajali Nemci in Lahom so se pojavili se Partizani ter odnašali, kar je ostalo za prvima dvema. Češ, kaj je pa na ta način ostalo za kmete? Zopet Partizani so razdirali železnice, ceste in druge naprave, ki so sovražniku služile. Po storjenem delu so Partizani pobegnili in, ko so prišli Nemci, so se znašli za storjeno škodo na d okoliškim kmetiskim prebivalstvom, ki ni moglo bežati. Tako je bilo več vasi požganih, mnogo moških odpeljano v taborišča, ali pa na prisilno delo v Nemčijo. Nemci in Lahom so streljali ljudi, ki so se upirali rekvizicijam. Toda, pravijo, streljali so tudi Partizani, in Partizanom je narod bolj zameril, kakor sovražni-

kom, ker je od svojih kaj boljšega pričakoval. Kaj naj rečemo na vse to?

Upajmo, da je bilo takega nasilja manj, kakor se govori, in da ni bilo tako hudo. Upajmo, da se mora največ nasilja pripisati na rovaš ne-partizanskih potepuhov, kakoršnih mora biti tam vse polno. Sicer pa so bili Partizani organizirani po ruskem vzorcu: vsaka večja skupina je delovala v svojem predelu dežele, več ali manj neodvisno od osrednjega poveljstva, katero so provincialni vodje priznavali le po imenu. Na ta način ne moremo napraviti resnih zločinov na ledja osrednjega partizanskega vodstva. Pokrajinski partizanski zločinci, če jih je res kaj naj bodo po vojni klicani na odgovor in po zaslugi kaznovani, kakor vsak drugi kriminalc. Kjer in v kolikor je mogoče, naj se škoda povrne. Vse škode povzročene po vojni itak ne bo mogel nihče nikdar poravnati.

Olajševalni razlog pri teh "zločinih" je ta: jemali so, da si ohranijo življenje in po orožju segli mogoče šele takrat, ko je bilo njih lastno življenje v nevarnosti, neodvisno od rekvizicije.

Partizani bi si bili mogoče morali zadržati hrano in orožje predno so začeli z organiziranim bojem proti sovražniku. Mogli bi se bili dogovoriti s kmeti glede prehrane. Toda vse to so le ugibanja. Dejstvo je, da so se kmalu tudi kmetje oborožili in sicer z nemškimi in laškimi orožjem, izrecno proti Partizanom, ker sicer bi tega orožja ne bili dobili. Ali se ne skriva za tem nemško-laškim orožjem v slovenskih rokah neka temnega in grozečega? Ne vemo in vsled tega niti dokazati ne moremo, ne mi ne kdo drugi, da li so te zločine povzročili Partizani, laži-partizani, roparji in razbojniki, ali pa Nemci in Lahom sami, da bi mogli zasejati bratovsko borbo med našim narodom.

Če je to zaenkrat res, potem so vsekarj uspeli. Zato pa moramo vsaj mi v Ameriki počakati dokazov. Mi moremo mnogo pregledati, mnogo odpuštili, nikdar ne obsojati brez nepobitnih dokazov, vrh tega pa vedno in vedno imeti pred očmi in za trjevati: Vsega tega bi ne bilo, če bi Nemcem in Lahom ne bilo v deželi, za kar niso imeli nobene pravice niti po božjem niti ljudskemu zakonu. To dejstvo si moramo vsi skupaj dobro zapisati za ušesa.

Naša naloga v Ameriki je pomirjevalno vplivati na vse rojake v stari domovini. Znajmo vendar, da z vlivanjem olja v ogenj strasti ne bo prav nikomur pomagano. Ali naj ima naš ubogi narod po tej vojni še civilno vojno? No, to bi bil selski zločin!

In kaj naj rečemo o Partiza-

nih samih?

Najprej moram priznati, da so Partizani ne le bojovniki ampak istočasno tudi politična grupa. Sam za se mislim, popolnoma še nisem prepričan o tem, da so Partizani v glavi in o kostju komunisti, v krvi, mesu, kitah pa demokrati. Partizani so politična skupina, ki sicer enega in istega prepričanja nima vendar pa so si vsi edini v tem, da se mora odpraviti iz Jugoslavije vsa politična gnoloba, da mora priprosti narod priti do odločilnega vpliva v državi, da morajo biti njegove pravice (stara pravda) enkrat za vselej zjamčene. Ako bo petdesetdeset procentov slovenskega in jugoslovanskega naroda dobro do dobro tudi onim, ki od tega naroda živijo, ne glede na to kakšne privilegije je življalo do sedaj preostalih petindvajset procentov. Jamstvo za to bodo dali preč po vojni isti Partizani, ki zahtevajo pravico za narod, pozneje pametna ustava, ki bo stalna zato, ker bo pametna; v bodočnosti pa vzgoja in izobrazba naroda v tem delu.

Ako Jugoslovani, in posebej Slovenci, ne bodo hoteli komunizma, jim ga vsi Partizani ne bodo mogli vsiliti. Rusija ga vsiljuje Rumunom, Poljakom, Bolgarom in Čehoslovakom; ne bo ga nudila niti Jugoslovancem. Sicer se je že Tito sam izrazil v tem pravcu. Poleg vsega tega bodo imeli tudi demokratični zavezniki besedo. Vemo, da bi nastal proti vsakemu nasilju v tem pogledu silen odpor. Ljudje dane besede bi Rusiji sami bolj škodovala, kakor pa pomagala komunizmu. Sicer pa sem trdno prepričan, da cela Jugoslavija za Rusijo ni toliko vredna, da se tvegala po tej strašni vojni še eno vojno, vojno komunizma proti demokratizmu. In vendar bi bilo nasilno uvedanje komunizma v Jugoslaviji sejanje semena nove vojne. Ostajam trd pri tem: Na Jugoslovanih samih je leželo, kako naj bo urejena njih država po vojni. Vemo pa, da je ogromna večina našega naroda nekomunistična, zato, ker je naš narod, narod kmetov.

Še eno vprašanje: Ali je bilo bojna organizacija, kakoršna tvorijo Partizani, potrebna za Jugoslavijo? Seveda je bila potrebna. Naš Hull svari Avstrijo in druge, da se morajo boriti za svojo svobodo, če jo hočejo imeti. Enako so posvarili Rusi, Romuni in Bolgare.

Naši Partizani so svojo nalogo nad vse pričakovanje dobro izvršili. Svet jih stavi drugje za vzgled, kako se je treba boriti za svobodo. Mogoče so pri zgodaj začeli z bojem, ker niso čakali na zavezniški poziv; mogoče je vsled tega v es narodu več trpel, kakor je bilo treba. Toda Partizani sami so pretrpeli tisočkrat več, kakor pa bi grešili. Slava junakom morda! Večna zahvala jim je vseh, ki ljubijo svobodo!

Prepričan sem, da bodo Jugoslovani preboleli izgubo vseh lov in ovac, katere so jim Partizani "pokradli", da se v pri življenju, in da jih bo ves napred enkrat opeval, kakor pred sedem leti mladim Jugoslovancem Lazarja, Miloša Obiliča, Karlova Devotku in druge.

SANS je bil primoran priznati Partizane, če je hotel stati zvest svojemu značaju in svoji nalogi. Ako bi bila vstala v osvobodilnem boju v Jugoslaviji druga organizacija namesto Partizanov, bi bil pač priznal Partizanov, pa naj bi bila po svojem značaju ena ali druga.

Dodatek: Bratje in sestre, pozabimo osirotelih rojakov stari domovini! Pomagajmo, pomagajmo!

GOZDOVNIK

Povest iz ameriškega življenja

Spisal KAROL MAY

(Nadaljevanje)

Fabij ljubeznivo ovije roke okoli svojega očetovskega prijatelja:

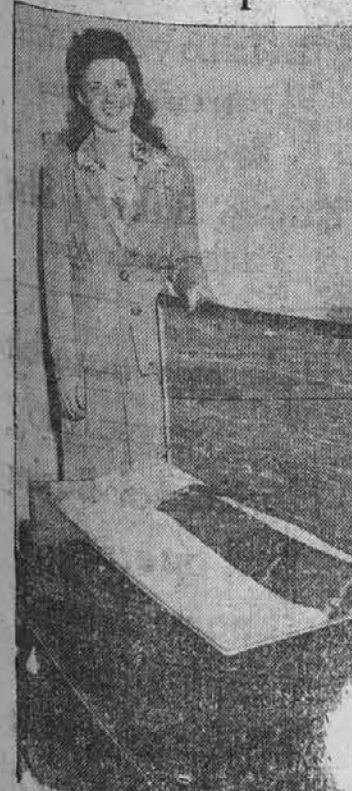
"Ne hlapec, ampak oče si mi ti; vso ljubezen, vse spoštovanje, kakor se takemu spodobi, boš nahajal pri meni, zdaj in vselej."

Tudi Pepo mu poda roko: "Do Fabij de Mediana, ne pozabite na Pepota, spača, ko boste postali veliki gospod."

"Da se to zgodi," pristavi Diaz, "boste morda potrebovali našega pričevanja. Štejte pri tem tudi name, sennor. Ne pozabim dneva nikoli, katerega sem z vama, 'gospodoma travane', izvrševal sodstvo nad velikim domačim dežele."

"Sennor Diaz," prosi Fabij, "prijazni se nam. Pri odpravi vam blaginja ne cvete; v nas pa najdete moč, ki bodo vaše spremstvo znali bolje ceniti, kot ti srečolovci in pustopašniki, katerim ste bili doslej priklopljeni."

Sweetheart of America's Top Ace

Kay Cochran, fiancée of Lieut. Col. Frank Gabreski, one of America's top ranking air aces, now a prisoner of war.

"Hvala vam, don Fabij! Vaši želji bi se rad udal, toda jaz sem bil častnik don Areázin ter mi je zdaj dolžnost, stopiti na njegovo mesto. Je-li se boste vračali sami, ali se boste odločili, z menoj iti v taborišče?"

"Mi nimamo ničesar opraviti z ljudmi vaše odprave," meni Rdoles, "in sami smo varnejši, kakor bi bili pri njih."

"Ali — kako hočete spraviti zaklade vaše bonanse, ne imajoči ne tovornih živali, ne voz?"

Kanadčan in Pepo pogledujeta Fabija vprašljivo, a Fabij posebi pogled zamišljen na zemljo.

"Moj oče," reče naposled, "ali se boste jezili, če vse zaklade tukaj pustim?"

"Kaj?" vzklikne začuden Diaz. "Bogastvo, s katerim se more kupiti in plačati kraljevine, mislite prepustiti tem divjakom in tej odpravi? Saj je ta bogatija vaša, nepreporna last!"

"Ali se niste tudi vi odrekli tega bogastva poprej, ko ste stali pri zlatišču?" odvrca Fabij smejaše.

"Sem, pa zato, ker sem vedel, da to ni naše, nego vaše."

"Rude ne bom puščal ne vašim odpravnikom in zlatoiskalcem, ne Indijanom; pa zdaj me ni volja seboj jemati zlata, ker mi ne dostaja prenosil. Sicer pa ima to zlato hudičevno moč. Markos Areljanos, večina članov vaše odprave, sennor Diaz, nazadnje don Estevan s Kučilom — so morale svoje kopnenje s smrtjo plačati. Zaklade bomo zakopali in skrili, da jih nihče ne najde in pozneje pride morda enkrat doba, ko jih poiščemo in brez sedanje nevarnosti spravimo na gotov kraj."

"Pritrjujem, sine moj," reče Kanadčan. "Pojdimo k zlatišču ter pogledjmo, kaj bi se dalo ukreniti."

S tem zapuste piramido, pa se napotijo k zlatišču. — Prišedši na kraj, prosi Fabij:

"Vzemite nože v roke in pomagajte kopati."

Tla so bila mehka, torej ni bilo zaprek. Do večera so pod

zemljo spravili vse zlato, tudi ono v odejah, tudi kepo, in pa tako skrili, da je bilo mogoče ga najti samo onemu, ki je poznal bonanso.

"Dosljej sem vam mogel pomagati, sennores," reče Diaz. "Zdaj me pa kliče dolžnost. Kako boste delali znanprej?"

"Zdaj je že tema," odvrne Kanadčan, "in nocoj ne bomo zapuščali mesta. Ležišče si napravimo na pločadi piramide, ker smo tamkaj najbolj zavaruani proti morebitnemu napadu."

"In jutri rano," dostavi Pepo, "pojdemo za slednjo Barahino. On je edini nepoklicani, ki pozna zlatišče in njega moramo tako ali tako v molk prisiliti."

"Storite tako," pritruje Diaz. "On je morilec Oročejev ter mora najti svojo kazen. Kar mene zadeva, morete biti zagotovljeni, da noben človek od mene ne bo izvedel besedice o zlatovinah. Zlato je vaše, don Fabij, in jaz ne bi bil rad kriv, da bi se vam le zrnice po krivičnem od-tujilo. Bodite zdravi!"

"Srečno hodite tudi vi. In če bi potrebovali krepkih rok, veste, kje nas najdete do jutri," odgovarja Kanadčan. Čudno bilo, ko bi divjaki nocoj taborišča zopet ne obiskali."

Sežejo si v roke in se razidejo. "Ognja tukaj ne smemo zane-

Božične pošiljke preko morja

Na milijone ameriških fantov in deklet se nahaja v oboroženi sili preko morja. Znano je, da je treba imeti pisano prošnjo od fanta ali dekleta, predno se mu more poslati kaj drugega kot pisma po pošti. Toda za božične pakete, ko se domači z raznimi darili radi spomnijo svojih dragih, ki so na bojnem polju, so poštne oblasti odredile posebne pogoje.

Te božične pošiljke se sme vojaštvu preko oceana poslati brez pisane prošnje od 15. septembra do 15. oktobra. Najbolje je, da se jih odpremi pred koncem septembrom.

Zavoji morajo biti v predpisani velikosti in zabojčke, v katere vložite vašo darila, si lahko nabavite po raznih trgovinah v mestu.

titi," svari Kanadčan. "Predaleč bi svetil in privabil divjake." "Pa mrzlo jejmo," odloči Pepo.

Izleče nekaj kosov suhega mesa, Rdoles pa izvali iz svoje usnjate torbe za vsakega kos koruznega kruha.

Ko se počilo naobedvajo, želi Fabij, da bi on stražil prvo stražo. Doživljaji tega dne so ga bili v notranjem tako pretresli, da je čutil potrebo samemu biti. Sede na enega izmed kamenov, ki so tvorili ograjo; onadva pa se zavijeta v odeje, zatisneta oči, da se okrepijo za prihodnje težave.

Oblegovanje

Indijanci so bili Baraho dobili v svoje pesti. Vjeti je slonel na hrastovem deblu, za katerega so ga bili privezali rdečkasto-črni. Videl je smrt pred seboj v najgrozovitejši podobi. Oddelek divjakov je rajal okoli njega v smrtnem plesu. Drugi, pričakujoči, da jim bo Črnotič dal znamenje mučenja, so trgali železne okove od voz ter jih razbelili v ognju, da jih rabijo kot žgoča mučila. Še drugi, ki si niso mogli prisvojiti takega orodja, so ostrili kolce, brusili nože, rezali kline, da jih bodo ujetniku zabili v meso.

Mnogoglasno rjovenje se razlega okoli. Bil je znak nestrpnosti. Divjaki so zahtevali, da se jim izroči žrtva. Zda j se vzdigne Črnotič, da bi dal znamenje mučenja.

Pa še ni imela priti smrtna ura Barahi. Iz nočne teme pristopi tuja postava k ognju, pri katerem je sedel glavar. Obledela je bila v opravo papagovskih Indijancev.

"El-Mestizo!" meni Antilopa, ki se je bil postavil poleg Črnotiča.

"Da, el-Mestizo je," doni oholi odgovor travanskega razbojnika. "Prihaja, da pozdravi svoje rdeče brate."

"Katera steza je videla noge mojega brata?" vpraša glavar.

"Njegova steza je šla v deželo bledoličnikov, kjer so sinovi Apačev konje lovili."

Črnotič napenja ušesa.

"Moj brat, je-li videl otroke Apačev?"

"Videl jih je in z njimi se bojeval. Močnirast je padel in ž njim veliko rdečnikov pod rokami belih."

Bilo je hudo poročilo, katero

je prinesel Mešanik, toda nobena poteza na bronastem obrazu glavarjevem se ni spremenila.

"Odšli so v večna lovišča, k Manitu. Črnotič pa pojde k bledoličnikom in za vsakega svojih sinov bo vzel dvajset oglavkov. Moj brat pogledj okoli sebe. Zemlja je bila že danes kri belih, in samo eden stoji pri kolu, da bo s svojim stokanjem poveljeval zmago Apačev."

Mešanik pogleda k ujetniku.

"Ali mi dovoli moj rdeči brat, da zinem z bledoličnikom?"

"Moj brat naj stori, kar hoče."

Puščavski ropar stopi k Barahi.

"Kakšno je vaše ime?"

"Baraha."

"Vi pripadate odpravi, ki jo je osnul neki don Arečiza; je-li ste našli zlata?"

Obrazne poteze, poprej mrtve, se ujetniku razsvetle. Iz pogovora Mešanikovega je spoznal, da ni pravi Indijanec, pa si je takoj napravil načrt rešitve.

"Toliko, da bi mogli z njim kupiti vesoljno Sonoro deželo."

"Karamba, vi se šalite, na smrtnomušni hloh privezani."

"Nikakor mi ne pade v glavo. Videl sem zlata, kose debele kakor moja pest, za poln voz. Ke-

Marine Commanders

Lieut. Gen. Holland M. Smith, commanding general of the Pacific fleet marine force (left) and Lieut. Gen. Alexander A. Vandergilt, commandant of U. S. marine corps, inspect a captured Japanese airfield on the Orote peninsula, Guam.

pa je zraven, dvakrat toliko od moje glave. Hočete jo imeti? Osvobodite me! Za svoje življenje vam izdam bonanso."

Mestizo mu s pogledom predira oči, kakor bi mu hotel brati na dnu duše.

"Kdo še ve bonansi?"

"Trije beli, ki so zdaj tam."

"Trije? Njih trenotki so šteti. No, povejte, je-li ste slišali kdaj o nekem Mešaniku?"

"O el-Mestizo in Mani-sangriente, da, sem."

"Jaz sem Mestizo. Zdaj pa veste, da vas pri meni še kaj veliko hujšega čaka, nego pri Apačih, ako boste poskušali, da me prevarite."

"Ne lažem," odgovori Baraha s preplašenim pogledom groznega človeka motreč.

"No, dobro; poskušal bom, da vas svobodnega dobim."

Mešanik se vrne k Črnotiču.

"Črnotič ne bo mučil, ker Mestizo tako govori. Moj rdeči brat bode izpustil bledoličnika."

Črnotič vzdigne vprašaje svoje temno oko. Mešanik je bil mož, katerega prijateljstvu je tudi mogel Apač kaj žrtvovati, a tolike zahteve vendar še ni postavil.

"Izdihnil bo cvilec."

"Beli mož je moj brat."

"In vendar bo umrl."

"Bo, a zdaj še ne. Svojemu rdečemu bratu plačam odkupnino, in sicer z veliko sto konji bledoličnikov s pastirji vred, kakor tudi z oglavkom največjega Komanča, ki ga travana nosi, Sokoljeoko imenovanega."

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

JUŽNI SLOVANI!

Dolžnost je naša, da moralno in materialno podpiramo osvobodilno borbo naših narodov v stari domovini.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev pred Ameriko in pred celim svetom tolmači značaj, cilje, in ideale osvobodilne borbe naših narodov.

IZVRŠITE SVOJO DOLŽNOST TAKOJ, DANES!

Poslajte svoje prispevke

ZDRUŽENEMU ODBORU JUŽNOSLOVANSKIH AMERIKANECV.

Pokažite svojemu narodu, da Vam ni težko žrtvovati nekaj dolarjev, dokler oni žrtvujejo svoja življenja.

IZPOLNITE IN POSLJITE SPODNJI KUPON:

The United Committee of South-Slavic Americans
1010 Park Avenue, New York 28, N. Y.

Ime
Naslov
prilagam \$..... za fond Združenega odbora kot
"Contributing Member" istega.

Vse čeke in money-ordere izdajte na ime:
United Committee of South-Slavic Americans

NOVICA

IMA LE TEDAJ
SPLOŠNO VREDNOST
KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 5311

Novice radevolje priobčujemo
brezplačno

LIČNO DELO

za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu.

Cene vedno najnižje.

ENAKOPRAVNOST

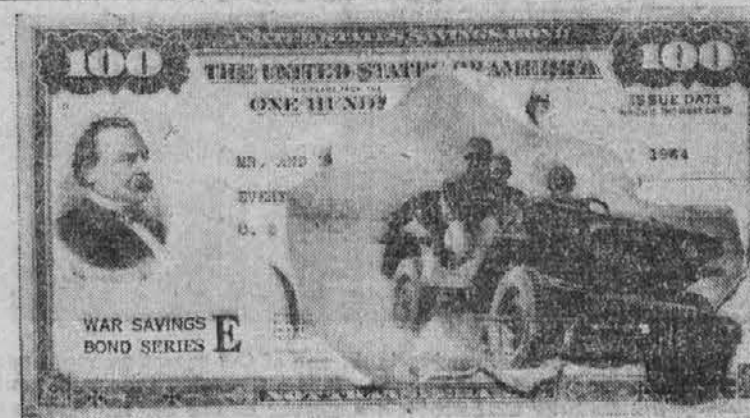
6231 ST. CLAIR AVENUE

HENDERSON 5311-5312

Cleveland 3, Ohio

"This gift must weigh five pounds, contain nothing perishable or inflammable - and have a lot of ME in it!"

* Kupujte vojne bonde! *

ZNAMENJE ŠTIRIH

LONDONSKA POVEST

ANGLEŠKI SPISAL A. CONAN DOYLE

S pisateljevim dovoljenjem poslovenil D. B.-n.

(Nadaljevanje)

"Le poberite se," je zopet zagrmel glas. "Primaruha, tu v vreči imam gada; takoj ga vam zaženem na glavo, če se ne spravite izpod okna."

"Gospod Šerlok Holmes," sem zopet pričel, a besede so napravile mogočen vtis, kajti okno se je hipoma zaprlo in čez minuto so se odprla vrata in prišel je ven stari Šerman, dolga, suha postava z močnim tilnikom, povešenimi ramami pa temnimi očali. Vzdignil je svojo svetilko na višku.

"Prijatelj gospoda Šerloka mi je gotovo sleherni čas dobro došel," me je nagovoril. "Stopite noter! Varujte se tega jazbeca, lahko vas ugrizne. O ti ničvrednež, ti ničvrednež, ali te mika popasti gospoda?"

Te besede so merile na hermelina, ki je tiščal svojo poredno glavo z rdečkastimi očmi skozi železne palčice svojega kurika. "One kaže tam se vam ni treba bati, ker je to belouška; saj ni strupena, zato pa jo pustim laziti po sobi; pospravi mi nadležne ščurke. Tega mi ne smete zameriti, da sem vas v začetku nekoliko surovo vsprejel, kajti pomislite, koliko jih je, ki mi hodijo krkat na vrata samo radi nagajivosti. S čim morem postreči gospodu Šerloku?"

"On potrebuje enega izmed vaših psov."

"Aha, to bo gotovo Diana."

"Da, Diana jo je imenoval."

"Diana je tukaj na levi pod številko 7."

Počasi je korakal z lučjo naprej med družino izrednih živali, ki jih je bil zbral od vseh vetrov. Pri slabi luči sem opazil le, kako so se zasvetile bleščeče oči sedaj tu, sedaj tam, ki so izmed vseh odprtih in kotov zvedavo gledale na naju. Celo na dragovnih nad glavo so sedeli dragoceni ptiči, ki so se leno prestopali z ene noge, na katera je počivalo njih truplo, na drugo, ko so jih v spanju motili najini glasovi.

Diana je bila grda, dolgodlaka žival, napol pes prepelčar, napol jazbecar, rjave barve z belimi lisami, z navzdol visečimi ušesi in zelo neokretao, gugajočo hojo. Po nekaterih obotavljanju je vzela iz moje roke kosček sladkorja, ki mi ga je bil dal prej gospodar. To je potrdilo najino prijateljstvo; sledila mi je v kočijo in ni delala med vožnjo nikakršnih težav. Ravno je udarila ura v bližnjem gradu tri, ko sem se vrnil k Holmesu. Hišnega vratarja McMurdo je bila med tem policija kot sokrivca odpeljala v zapor in mesto njega sta strazila vhod dva redarja. Ko sem imenoval ime "Holmes", sta me pustila brez obotavljanja z Dianom vred vstopiti. Holmes je stal, z rokami v žepu, na hišnem pragu in pušil iz pipe.

"Dobro, da ste jo privedli!" je vzkliknil oveseljen. "Athelney Jones je med tem odšel. Medtem ko vas ni bilo, je pokazal svojo moč in ni dal aretirati samo najinega prijatelja, Tadeja Solto, ampak tudi vratarja, hišno oskrbnico in pa indijskega služabnika. Sedaj imava dovolj prostora zgoraj, s amo sluga je ostal tu. Pustite psa tu in pojdite z menoj."

Privezala sva Dianu za mizno nogo v veži in odšla po stopnicah navzgor. Zgoraj sva našla sicer vse neizpremenjeno, samo mrlič in sredi je bil pokrit s platnenim prtom.

"Posodite mi svojo svetilnico, sluga," je nagovoril Holmes zašpanega policista, ki je sedel v kotu. "Sedaj moram sezuti čevlje in nogavice, nesite jih vi s seboj doli, gospod doktor. Jaz bom skušal namreč nekoliko plezati. Prosim, pomagate moj robec v krezot. Dobro! Sedaj pa pojdite z menoj še za trenotek v podstrešje."

Holmes je svetil še enkrat s svetilko za stopinjami, ki so se poznale v prahu.

"Prosim, opazujte te stopinje bolj natančno. Ali zapazite kaj posebnega?"

"To so stopinje kakega otroka ali pa kakšne majhne ženske," sem rekel jaz.

"Toda ne glede na velikost, ne zapazite sicer nič?"

"Zde se mi približno take, kakor vse druge."

"Nikakor ne. Le glejte sem. Tu je sled desne noge v prahu. Zdaj bom pa jaz stopil s svojo boso desno nogo zraven te sledi v prah. Tako! Kakšen razloček vidite?"

"Vaši prsti so stisnjeni skupaj, dočim stoji pri oni sledi prav razločno narazen."

"Dobro. Zapišite si to, kajti to je velike važnosti. Sedaj pa prosim, poduhajte ono lato pod podstrešnim oknom."

Naredil sem, kakor mi je rekel, in takoj sem začutil močan krezotov duh.

"Tu gori je stopil, ko je lezel ven. Če ste vi to zaduhali, gotovo tudi Diana ne bo težko našla sledi. Odvežite torej sedaj psa in opazujte moje plezanje po vrvi."

Ko sem prišel ven, je Šerlok Holmes že stal na strehi; videl sem ga plazečega se po robu strehe kakor velikanška kresnica, s svetilko, na prsih pritrjeno. Ko je stopil za dimnik, sem ga zgubil za trenotek izpred oči, toda se je zopet prikazal in se nato skril na nasprotno stran strehe. Šel sem okrog hiše in videl sem ga sedečega na žlebu zgoraj ob strehi.

"Ali ste vi, dr. Watson?" je zaklical.

"Jaz!"

"Tu je tisto mesto. Kaj pa je tista črna stvar tam spodaj?"

"Sod za vodo."

"Pokrit?"

"Da."

"Ali ni videti nobene lestve?"

"Nobene."

"To je vražji človek! Saj si mora vrat zlomiti! Toda, kjer je on priplezal gori, mora tudi meni biti mogoče priti doli. Kositarjeva cev se mi zdi precej močna. Poskusimo torej, če bog da!"

Sedaj se je zaslislalo neko drsanje in drčanje; svetiljka se je začela polagoma pomikati ob zidu navzdol. Kmalu nato je skočil Holmes z lahkim korakom na sod in odšel na tla.

"Ni ga bilo težko slediti," je zaklical, medtem ko je zopet obhval nogačev in čevljev. "Med plezanjem je zdaj pa zdaj odkrušil kako peko in v svoji naglici je zgubil tole stvar zgoraj, ki mojo slutnjo popolnoma potrjuje."

Držal je v roki majhno škatljico, ki je bila spletena iz pisane trave in okrašena s par biseri iz stekla. Bila je i po obliki i po velikosti precej podobna škatlji za cigare. V njej je bilo pol tuceta črnih trnjevih špic, na enem koncu ostrih, na drugem prirezanih, prav tako, kakor oni trn, ki je tičal v lobanji Jerneja Solto.

"To so peklenke stvari," je rekel Holmes. "Pazite, da se ne vbojete. Prav srečen sem, da jih imam. Najbrže so ti edini, ki jih je še imel. Nama se ni treba bati, da bi v prihodnje kaj takega dobila v kožo. Kar se mene tiče, bi raje videl, da me zadene kos bombe ali granate, nego taka špica. Kako je, doktor? Ali bi vas veselilo hoditi zdajle še kakih šest milj daleč?"

"Zakaj pa ne?"

"Ali vas bodo nesle noge tako daleč?"

"Gotovo."

"A, tukaj si, kužek! Moja dobra, stara Diana. Na, Diana, poduhaj, poduhaj."

Pomolil je psu pred nos v krezot pomočen robec, medtem ko je stala živalica razko-

Unrationed Meat

Civilians, residents of Ecouche, France, return to their homes and find a butcher shop open for business. They had fled to an abandoned chalk quarry when American artillery opened fire on their town to drive out the Nazis.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znamk!

One of British Secret Weapons

The crocodile flame-throwing tank, one of the secret weapons used by the British in the invasion of France. It is a Churchill type tank equipped with a flame thrower that projects a geyser of fire for 450 feet and can actually fire around corners. These tanks landed at Normandy 35 hours after the first troop landings on beaches.

račena pred njim, s prav smešno v stran obrnjeno glavo, kakor kak vinski izvedenec, ki pokuša cvet izvrstnega vina. Holmes je zagnal nato robec par korakov proč v stran, pritrčil močno vrstico psu na ovratnik ter ga peljal k sodu. Kar naenkrat je začela žival cviliti in lajati; nos pri tleh, rep pokonci je šla za sledom, in sicer tako hitro, da je bilo treba nategnjeno vrstico krepko držati v roki.

Na vzhodu se je bilo medtem že začelo svitati in bilo nama je mogoče ob mrzli rjavkasti jutranji svetlobi videti v nekoliko razdaljo predse. Velika, omari podobna hiša s svojimi temnimi okni in golim zidovjem in z mrličem v sebi je ostala žalostna in zapuščena za nama.

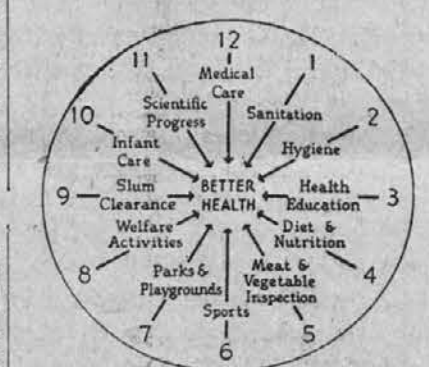
(Dalje prihodnjič)

Royal Commander

H.R.H. Prince Bernard of the Netherlands is shown talking to one of his men during inspection of Dutch troops fighting on the British-Canadian sector in France. He has been named commander of the Netherlands forces under General Eisenhower.

FACTORS CONTRIBUTING to BETTER HEALTH

SC

If the people of this country want to raise the health level of the nation, there are many factors to be considered, says this chart. Medical care is only one of them, and one perhaps not equally as important as some of the others.

It has been suggested that if the medical care features of proposed expansion of our compulsory social insurance system are adopted, the health of the nation will, as a result, be enormously improved. But in other countries, where government insurance has been in force for many years, advances in medicine and in standards of national health, comparable to those made in the United States, have not been achieved.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znamk!

One of British Secret Weapons

The crocodile flame-throwing tank, one of the secret weapons used by the British in the invasion of France. It is a Churchill type tank equipped with a flame thrower that projects a geyser of fire for 450 feet and can actually fire around corners. These tanks landed at Normandy 35 hours after the first troop landings on beaches.

Mali oglasi

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Buckeye Grill

pod novim vodstvom
EMILE SHEHAB, last.
776 EAST 152ND ST.

Zganje vseh popularnih vrst po 25c kozarec. Vino in pivo ter pregrizek.

James F. Miller

ZLATAR

670 E. 105 St., GL. 1517

Diamanti, zapetne in žepne ure in vsakovrstna fina zlatnina

Gene's Tavern

9201 HOUGH AVE.

Fini obedi

Posebnost: rebra, kokoše in steaki
PIVO — VINO — ZGANJE

Gene in Al, lastnika

Dajte vaš fornec sčistiti sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornec in dimnik sčističen po "vacuumu"

\$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta

FAirmount 6516

Na tisoče Slovencev

se je poslužilo Asthma Nefirin zdravil za naduho in dobili so olajšavo. To zdravilo dobite pri nas.

Mandel Drug

Lodi Mandel

PH. G., PH. C.

SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

Uradnice društva

Carniola Hive,

št. 493 T. M.

Predsednica Jennie Dolenc, 573 East 140 St.; tajnica Frances Zugel, 6308 Carl Ave., HE. 3809. Bolniška tajnica in zapisničarica Julia Brezovar, 1173 E. 60 St., EN. 4758. — Nadzornice: Frances Tavčar, Mary Gačnik in Anna Hasty. Lieut. Com. Josephine Swan. Past Com. Mary Bolta; Chaplain Pauline Debevec; Mistress at arms Mary Mahne; Sergeant Pauline Zigman; Pickett Mary Schmidt.

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu, assesment se pa pobira vsakega 25. v mesecu v sobi št. 1 Slov. nar. doma, 6417 St. Clair Ave.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKE ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu

Polni čas šest večerov v tednu

od 5.10 pop. do 1.40 zj.

Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo

Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se

Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901

od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Napravimo zmago sigurno!

Izvrstna prilika za delo pri 100% izdelovanju kritičnih vojnih predmetov.

Potrebuje se moške

PACKERJE IN NAKLADALCE

Shear operatorje in pomočnike, punch press

operatorje, pomočnike in Crane operatorja

METAL STAMPING INSPEKTORJE

Geometric Stamping Co.

VOJNA TOVARNA

1111 E. 200 ST.

IV. 3800

MI IMAMO DELO ZA

Kuharice

Pomivalce posode

(moške in ženske)

Kuhinjske delavce

(moške ali ženske)

Hišnike

podnevi ali ponoči

Sorterje perila

moške

Counter

ženske

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

Zglasite se pri

Hotel Statler

E. 12th & EUCLID

ŽENSKE

ZA DELO V PEKARIJI

Dobra plača od ure

Zglasite se osebno

Kaase Bakery Shop

2836 Lorain Ave.

Delajte v naselbin

MI POTREBUJEMO

Horizontal Boring

Mill operatorje

Engine Lathe

operatorje

Detin operatorje

Power House težake

Dobra plača od ure, produktivski bonus in "attendance" bonus

Johnston & Jennings

Co.

877 ADDISON (od St. Clair)

Pomivalka posode

6. zv. — 1.30 zj.

Dobi uniforme in obede

Tedsenska plača

Osborn Mfg. Co.

5401 Hamilton Ave.

Mali oglasi

CE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopih in v domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave. — CH. 4767

Ob večerih: ME. 4767

Naproday je

4-družinsko poslopje, v katerem mu je tudi delikatesna in tobakna trgovina. Dober dohodek. Posredniškega dela ni. Zglasite se pri nas da pod ceno ocenitve. Zglasite se med 10. in 11. uro dopoldne.

3358 W. 48 St., vogal Storer Ave.

Odrasla družina

3 osebe išče štiri čedne sobe s kopalnico; z ali brez forneca. Posredniškega dela ni. Zglasite se do 29. sept. Naslov se najde v uradu Enakopravnosti.

Kupujte vojne bonde

ŽENSKE SUKNJE

iz tovarne po veliko nižjih cenah kakor kje drugje, na WILL CALL pri

BENNO B. LEUSTIG

ENDicott 3426

1034 ADDISON RD